

פרוטוקול מס' 24/ד

מישיבת ועדת הכלכלה

ביום ד' כ"ט באדר ב' תשי"ט - 8.4.59

בשעה 08.30

נוכחים:

ב. אבניאל - היו"ר
מ. אונא
י. אטא
מ. אולמרט
ע. דגני
י. ניצני
ש. שורש

מזמנים:

מר לוינטל
מר הנגבי

סדר היום:

הוק ההיגבלים העסקיים.

היו"ר ב. אבניאל:

אני מתכבד לפתוח את הישיבה.

מר הנגבי:

צריכים לעבור על שני ענינים.
סעיף 8 - תוצרת חקלאית, וסעיף 9 -
הסדר של חברות ממשלתיות ושל חברות מסונפות. סעיף 9 כולל גם את
הענין של מפעלים וורטיקליים. במונופולים מזכירים זאת עוד פעם.

היו"ר ב. אבניאל:

נלך לפי הסדר ונעבור סעיף סעיף. בפרק השני -
הסדרים כובלים - ישנן שתי גירסות. גירסה א'
זאת הגירסה לפי הכתוב בחוק, ואילו גירסה ב' אומרת: "למעט הסדרים לפי
סעיפים 5 - 10".

מר לוינטל:

בסעיפים 5 - 10 נקבעו המקרים שלא קוראים אותם
הסכמים כובלים. בסעיף 5 נאמר למשל: "הסכם
שכל כבילותו נקבעו על פי דין". זה למעשה כולל את הענין של הצעת דרי
הדר למשל. הגוף הזה כולל את כל הפרדסנים ואת כל הסוחרים, ומסדירים
באופן אחיד את אופן השיווק. היות ופעולות אלה ישנן בחוק, לא רואים
ככובל.

בסעיף 6 - זכויות מוגנות. זאת אומרת, היות
שלושותו גרשם פטנט; בעצם מצבו הכלכלי מאפשר לו ניצול מונופוליסטי
על המצאתו. אבל בכל זאת לא רוצים לפגוע בהמצאתו. בחוק הפטנטים
שאם לפטנט יש תועלת ציבורית, אפשר להפקיע אותו, אבל בחוק הקרטלים לא
רואים לקבוע זאת.

סעיף 7 - איגוד מקצועי. זהו הענין הנוגע לכל
ההסדרים של תנאי העבודה, תנאים סוציאליים. גם את זה לא רואים כהסדר כובל

סעיף 8 - הסדר בין ספק ורוכש. הסעיף הזה נקבע לגבי שטחי החקלאות. זאת אומרת, סחורה טרדה שכל החסדרים בין היצרנים או המשווקים של מצרך כזה, הסדר כזה אינו הסדר כובל. גם בנידון זה החוק המוצע מתבסס על ההסדר הקיים בחוקים אחרים, אמילו באמריקה, שש החוקים הם החריפים ביותר.

סעיף 9 - צורתו של הסדר. הסעיף הזה למעשה קובע שני דברים. הראשון - אין לראות כהסדר כובל התקשרות בין חברות משלתיות. השני - בין חברות מסונפות, זאת אומרת כשיש חברת אם וחברת בת.

בסעיף 10 נקבע ההסדר. אם ספק מתקשר למשל עם מפיק סחורה לשם שיווק, את זה אנו קבענו בתור תיקון. אם בחוזה כזה נקבע שהספק מתחייב רק לספק סחורה לסוכן, והסוכן מתחייב לקנות מהספק, לא רואים את זה כהסכם כובל. לעומת זאת, הסדר כזה נהפך להיות הסדר כובל אם יקרו דברים אחרים.

היו"ר ב. אבניאל: אני לא חושב שאנו צריכים להרחיב את הדיבור. אני כשלעצמי מוכן למחוק את הסעיפים 8 ו-9.

ה צ ב ע ה

בעד גירסה א' - 2 קולות
בעד גירסה ב' - 1 קול.

הסתייגות ליו"ר ב. אבניאל

מר הנגבי: בסעיף 2 מציע היו"ר למחוק את פסקה (6).

מר לוינטל: דיברנו על כך ואמרנו שהדבר הזה מקובל בהסדרים על מנת לצמצם את ההשקעות. לא הבינתי אז שיש הסתייגות.

היו"ר ב. אבניאל: אני לא מוכן לעמוד על הסתייגות.

מ. אונא: בסעיף 7 כתוב: "להעסקתם של עובדים ולחנאי עבודתם! מה פירוש הדבר? אם מישהו מחנה תנאי למכור רק לעובדים מסויימים? עם בית החרושת שהוא יכול

מר הנגבי: במקרה הזה אני חושב יצדק מר אונא, אבל אני סבור שלפי החוק אסור לו לשלם במצרך כשכר עבודה.

מ. אונא: בהסכמה אפשר.

ש. שורש: בהסכמה אפשר, אבל על פי רוב זה יהיה יותר בזול.

מר הנגבי: לא בהסכמה, אלא רק אם יש הסכם קולקטיבי. אבל נניח שהוא ישנו. זה יהיה קרטל בין העובדים

וביןנותן העבודה?

מ. אונא: זה יהיה קרטל בין המעביד ובין בעל בית החרושת שהוא מספק לו את התוצרת הזאת.

היו"ר ב. אבניאל: אני חושב שחייבים להכניס פסקה שתמנע דבר כזה. כי הלא זו כוונתינו.

ש. שורש: אני חושב שקיים חוק הגנת השכר, והוא עונה על זה.

מ. אונא: בדרך זו הוא מונע מבעל בית החרושת לספק את התוצרת הזאת לאנשים אחרים, ועל ידי כך הוא יוצר הסדר כובל.

מר הנגבי:

איזה בעל בית חרושת יתן את התוצרת לפזעלים
במחיר יותר זול?

היו"ר ב. אבניאל:

אני מציע שנוסיף פה פיסקה: "למעט חובת הסדר
עם עובדים לקניית מצרכים, אך ורק על ידי גוף אחד".

מר לוינטל:

נראה לי שהתיקון מחטיא את המטרה, כי אי אפשר
לעשות זאת בתור הסדר. אפשר לעשות זאת בתור
תנאי בהסכם קולקטיבי, וקיימת אפשרות לעשות זאת לפי חוק הלנת השכר. בכל
מקרה אינדובידואלי לא מפעילים את ההסכם הקולקטיבי אלא ההסכם בין המעביד
ובין המועסק, ולפי חוק זה אפשר לקבל חלק מהמשכורת במצרכים, בהסכמת שני
הצדדים.

היו"ר ב. אבניאל:

אני חושב שהנקודה שהעלה אונא נכונה.
"למעט הסדרים כובלים לקנייה דרך גוף העבודה".
שלא יכול לקנות במקום אחר.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה - 2 קולות
נגד - 2 קולות

שתי גירסות.

ס ע י פ 8מ. אונא:

בתוצרת הקלאית יש שורה שלימה של דברים. אני
לא מבין איך אפשר להוציא גידולי שדה ותוצרת

קמח מהסעיף הזה?

ש. שורש:

יש הבדל בין ירקון ובין שימורי ירקות.

מר הנגבי:

יש הבדל בין 8'א לבין 8'ב. 8'א מדבר על
פירות, גידולי שדה, וכו'. ולעומת זאת, המוצרים
המיוצרים מזה יוצאו רק בהסכמת שר החקלאות.

מ. אונא:

אבקש מכם לנסח את הסעיף באופן ברור. לדעתי
זה שנותנים רשות להוציא דברים רק פוגם.
אם מאשרים את הסעיף הזה צריך להיות ברור שאין הוא כולל את תעשית המזון.

מר הנגבי:

המשרד מסכים שיהיה ברור הדבר, ובסעיף א' יכתב:
להבדיל ממוצרים.

מ. אונא:

אתה משאיר בידי שר החקלאות את האפשרות להוסיף
דברים.

היו"ר ב. אבניאל:

מבחינה הגיונית אני מתנגד לנקודה הזאת.
אם רוצים שמבחינה הגיונית יהיה לחוק ידיים ורגלי
אפשר להוסיף או לגרוע מהסעיף. אלה שתי האפשרויות היחידות.

מר לוינטל:

ברגע שנמאר בסעיף ב' שהמדובר הוא במוצרי חקלאות
המשמשים למזון אדם או לגרוע ממנה, אז כאילו
על ידי כך היה מדובר בסעיף א' במוצרי חקלאות. אני מציע למחוק את
"או לגרוע מהם".

מר הנגבי:

אם אתה מוחק את המלים האלה, אתה שולל את הדין
משר המסחר והתעשייה.

מ. אונא:

הייתי מציע להוסיף בסעיף א': למעט מוצרי תעשייה.

מר הנגבי:

למעט מוצרי תעשייה הנעשים מהם.

אני לא מתנגד לזה. אני רק אומר שאת הדברים האלה, אם שר החקלאות ירצה להוסיף, הוא יחליט על כך.

מ. אונא:

למעט מוצרי תעשייה לפי מונח א', לפי רשימה ששר המסחר והתעשייה ושר החקלאות יקבעו.

ש. שורש:

לא נראה לי הדבר מבחינה הגיונית.

היו"ר ב. אבניאל:

אני מציע את הנוסח כמו שהוא.

ש. שורש:

ישנן שלוש הצעות. הנוסח כמו שהוא - הצעת שורש; הנוסח של אונא - למעט יצור תעשייתי שנעשה מהחומרים

היו"ר ב. אבניאל:

סעיף ב' נשאר כפי שהוא. הנוסח השלישי, הנוסח הללו המפורטים בסעיף א'. שלי - למחוק את כל הסעיף.

ה צ ב ע ה

הנוסח המקורי - נ ת ק ב ל

הסתייגות לחברי-הכנסת אונא ואבניאל

ס ע י ף 9

ישנה הסתייגות של חבר-הכנסת שורש. מי עבור זה שנכללל בזה גם חברות ממשלתיות וחברות

היו"ר ב. אבניאל:

בת ממשלתיות וכו' וכו'?

ה צ ב ע ה

דעת הרוב - נתקבלה

הסתייגות למיעוט.

ס ע י ף 16

הנוסחה הרגילה אומרת שלמעשה מותר לך לעשות הסדר כובל. אבל אתה מיד מוכרח להודיע על כך. ואם כך וכך זמן אתה לא מקבל ערעור, זה שריר וקיים. הנוסחה שלי אומרת שהסדר כולל למפרע הוא איננו בגדר מותר לך, אלא הוא בגדר מותר לך רק אחרי שהגשת הודעה, ואז צריכים להתיר לו לעשות הסדר כובל. תשובה חייבים לתת תוך זמן המתקבל על הדעת. חייבים לתת תשובה תוך 30 יום.

היו"ר ב. אבניאל:

תחילה ברצוני להסתייג לסעיפים 11 ו-12 בחוברת הכתולה.

מ. אונא:

לסעיף הזה, אפשר אולי להבדיל בין הסדר חדש ובין

הסדר שכבר קיים?

ההצעה שלך כלולה בהצעה של ד"ר אבניאל.

מ. הנגבי:

אני מציע לכתוב, במקום: כל המתכוון להתקשר, כל העומד להתקשר. זה עונה על מה שאני רוצה, שלמעשה הסדר כובל הוא בבחינת אסור, אסור אפריורי. רק אחרי שקיבל את ההודעה, תוך 30 יום, מותר לך.

היו"ר ב. אבניאל:

אני בהחלט בעד הנוסח הקיים, אבל אני חושב שהיה מקום - אם רוצים - לתקן פה משהו. במקום "חייב"

מר לוינטל:

צריך להיות כתוב "רשאי".

זה מובן.

היו"ר ב. אבניאל:

ה צ ב ע ה

הנוסחה המקורית - נתקבלה.

הסתייגות לחברי הכנסת אונא ואבניאל.

ס ע י ף 26

היו"ר ב. אבניאל: קיימות שתי גרסות. האחת בעד הוספת סעיף ב', ואילו השניה האומרת לא להוסיף סעיף זה. בחוברת הכחולה מופיע הסעיף הזה כסעיף 29.

ה ת ל ט ה

גירסה ב' - נ ת ק ב ל ה

הסתייגות לחבר-הכנסת אבניאל.

היו"ר ב. אבניאל: בהקדמה על המונופולין אני מציע להוסיף: "...בשיעור העולה על יותר משליש או רבע על השיעור שנקבע..."

ה ח ל ט ה

התיקון המוצע לא נתקבל.

הסתייגות לחברי הכנסת אונא ואבניאל.

היו"ר ב. אבניאל: בסעיף (1) כתוב: חברה ובנותיה. מתוך זה יוצא שאגודה שיתופית "המשביר המרכזי" זה לא בגדר מונופולים, זאת לא חברה. אני מציע להוסיף חברה ובנותיה או אגודה שיתופית.

מר הנגבי: לגבי "המשביר המרכזי" כשלעצמו, זאת חברה ולא אגודה שיתופית. השאלה למעשה היא לגבי סעיפים 3 - 5. זה לא יחול על שתי אגודות שיתופיות שמנהליהן הם אותם האנשים. המדובר לגבי חברת "קשר" ו"אביב" אשר יש להם אותם מנהלים. הם למעשה מייצגים 1/3 של שירות המוניות בכבישי ישראל. ביחד חברות אלה לא מהוות מונופול כי אלה שתי אגודות שיתופיות נפרדות.

היו"ר ב. אבניאל: על דעת כולנו: חברה, כולל אגודה שיתופית.

מר לוינטל: הייתי מציע להוסיף: חברה - לפי פקודת מס-הכנסה.

מר הנגבי: לגבי סעיף זה שנאמר: חברה לפי פקודת מס הכנסה.

מר לוינטל: שם כתוב: חברה לפי כל דין.

היו"ר ב. אבניאל: לדעתך, זה כולל הכל וגם לא כולל דברים...

מר לוינטל: זה כולל הכל "לפי כל דין".

מר הנגבי: זה עלול לכלול גופים סטוטוריים כמו "מכון התקנים". אני מציע שבמקרה זה נשאר עם השותפויות הקיימות. שותפות זה לא גוף מאורגן. לשותפות אין מנהלים. יכול להיות שיצטרף רק אותם השותפים. אם ישנם אותם השותפים, ממילא זאת אותה השותפות. שותפות היא אדם, היא איננה גוף.

היו"ר ב. אבניאל: אני מביין שנקבל את הנוסח: (1) חברה ובנותיה, כולל אגודה שיתופית.

התאחדות הסוחרים הציעה שנכניס הגבלה בקשר לרכישת סחורות על ידי מונופולים, כמו ענין הגרוטאות

היו"ר ב. אבניאל:

ב"כור".

אפשר להוסיף בסעיף 28 בשורה השלישית: "...לגבי הספקת אותו מצרך או שירות, או רכישתם..."

מר הנגבי:

מישהו אוסר שיקום עוד בית חרושת אחד שיקנה גרוטאות?

ש. שורש:

אני לא רואה עמדה מונופוליסטית לגבי קונה. חוץ מחברת "כור" יש חנור נוסף, וכעת לפי תכנית

מר לוינטל:

עומדים להוסיף עוד חנור.

באופן כללי יכולים להיות גם מונופולים של רכישה ולא רק אספקה.

מר הנגבי:

אין סיבה למה לא להכניס זאת. על דעת כולנו אנו מוסיפים את הסעיף גם של רכישה, ומבקשים ממר הנגבי לנסח זאת.

היו"ר ב. אבניאל:

הייתי מציע בסעיף 29 להוסיף "הוראות בדבר מחירים מכסימליים ומינימליים בעד רכישה".

אני לא רואה שום דוגמה מעשית לתוספת הזאת.

ש. שורש:

אין שום סיבה לא להכניס פה שלגבי מונופולים זה מי שרוכש את אותם המצרכים לא ספקה. גם הוא צריך לפול תחת הקונטרולה של המונופול. אם מחר עלול להיות מקרה כזה, מה זה מדיק?

היו"ר ב. אבניאל:

אני מציע שנשאיר את הסעיף כמו שהוא, בחוספת

הזאת.

סעיף 36

ה ח ל ט ה

גירסה ב' - נ ת ק ב ל ה

הסתייגות לחברי-הכנסת אונא ואבניאל.

סעיף 39

ה ח ל ט ה

גירסה ב' - נ ת ק ב ל ה

הסתייגות לחבר-הכנסת אבניאל.

סעיף 41

ההבדל בהצעה שלי לבין ההצעה המקורית בשני דברים. אני אומר חצי שנה מאסר ו-150,000 לירות קנס.

היו"ר ב. אבניאל:

אני מציע שנתפשר: 200,000 לירות ומאסר 9 חודשים.

ש. שורש:

אם אתה עומד ב-6 חודשים פה, אתה צריך בסעיף 42 להוריד מהמאסר.

מר הנגבי:

אתה צריך להתאים זאת.

היו"ר ב. אבניאל:

ה ח ל ט ה

הוועלת לקבל את הצעת הפשרה הבאה:
"דינו - מאטר 8 חודשים או קנט
200.000 לירות או שני הענשים כאחד".

בסעיף 42: -

"דינו - מאטר 4 חודשים או קנט
50,000 לירות או שני הענשים כאחד".

בזאת טיימנו את החוק. התאחדות הסוחרים ביקשה
שנכניס מספר סעיפים. עברתי על הסעיפים שלנו
ואינני רואה אחיזה במה שהם מבקשים. לסעיף אחד, חושבני שאנו צריכים
למצוא את התרופה. יש מצבים שהקמעוני מנוצל ואיננו מוגן מספיק על ידי
כך, ויש לפעמים הסדרים שזה וזה לא מקבלים תוצרת, יש הסדרים של
קביעת מחירים שאינם בסדר. אני רוצה לחפש לענין הזה תרופה, לגבי
החנווני, שלא יוכלו להפלות אותו לרעה על פני חנווני אחר.

היו"ר ב. אבניאל:

אני מסכים לרעיון, אבל אני לא יודע איך להדביק
זאת לענין הזה.

ש. שורש:

זה לא שייך לכאן.

מר הנגבי:

אם התנהגות כזאת מבוססת בהסדר, בקרטל, בין יצרן
לבין סוכנו, אתה לא תמכור לזה וזה אלא רק
לאנשים אלה ואלה, זהו הסדר בין שני בעלי עסק ויש לו אופי של קרטל. החוק
תופש זאת.

מר לוינטל:

נקודה אחרונה לבירור. קיבלנו בהסכמה חדדית
את סעיף 11. אני רוצה להעלות בפני החברים את
הרעיון, אם לא חייבים לדאוג שלפחות אחד מאלה שאינם עובדי מדינה, יהיה
מן הצרכנים. הדי כל זה נוגע לצרכנים. את הדבר הזה השר קובע, ואני נותן
לו את האפשרות לכך.

היו"ר ב. אבניאל:

שיאמי: נציג ציבור הצרכנים.

מר הנגבי:

אין התנגדות.

ש. שורש:

בהצעה המקורית קבעתי במפורש שכל החברים האלה
ילקחו מקרב ציבור המייצג את הגוף הזה והזה. ההצעה

מר לוינטל:

לא נתקבלה.

יש להכניס זאת. אני מציע: אחד מהם צריך להיות
נציג הצרכנים או מי שהממשלה רואה אותו כנציג

היו"ר ב. אבניאל:

הצרכנים".

אולי נאמר: נציג הצרכנים כפרושו בחוק הפיקוח
על מצרכים ושירותים?

מר לוינטל:

התיקון מתקבל.
אשיבה בעולה.

היו"ר ב. אבניאל: